

Mijn voornemen is, zoodra de verschillende specialiteiten, die de determinatie van het materiaal op zich hebben genomen, hun taak gereed hebben, de complete lijst ter publicatie in de Berichten of in het Tijdschrift aan de Redactie aan te bieden.

Ik kan reeds berichten, dat onder de *Cicadinen*, die voornamelijk in de duinpannen (plakken, zeggen de Terschellingens) gevangen werden, ook reeds een **faunae nova species** door mij gesigna- leerd is, n.l. *Megamelus notulus* GERM.

Amsterdam, September 1912.

D. MAC GILLAVRY.

Ichneumon fusorius L.

Een zeldzaam verschijnsel werd dezen zomer door mij waargenomen tijdens een verblijf op het landgoed »De Buunderkamp« bij Wolfhezen.

Tegen het einde van de maand Juli vertoonden zich eenige avonden achtereen, telkens omstreeks 7 uur, honderden groote sluipwespen, behoorende tot de soort *Ichneumon fusorius*, in een grooten zwerm, fladderende om de kroon van een beukeboom, hier en daar de bladeren bezoekende, welke met den zoeten honingdauw der bladluizen waren bedekt.

Reeds den eersten avond van hun verschijnen nam ik de gelegenheid te baat om in 't bezit te komen van een aantal exemplaren van deze vrij ongewone soort van sluipwesp. Na de dieren eenigen tijd in hunne bewegingen te hebben gadeslagen, begon ik te vangen.

Op een stoel staande, kon ik met het net een takje bereiken, waarvan de bladeren door de sluipwespen druk werden bezocht. Met den eersten slag ving ik er vier te gelijk; bij den tweeden kwamen er drie in 't net en, tegen dat het donker was geworden, was ik in 't bezit gekomen van 24 stuks van deze prach-

tige dieren. Den volgenden avond verschenen ze in nog grooter aantal dan daags te voren en gelukte het mij op dezelfde plek nog 52 exemplaren te bemachtigen, zoodat in 't geheel, in twee avonden, 76 van deze fraaie sluipwespen werden buitgemaakt.

De wijfjes schenen zeldzaam te zijn. Onder de gevangen dieren bevond zich slechts één enkel wijfje, en ook de volgende dagen werden slechts mannetjes opgemerkt. Acht dagen later werd mij nog een klein wijfje van dezelfde soort uit de omgeving van Breda toegezonden.

Ichneumon fusorius behoort tot de groote inlandsche sluipwespen; de gevangen dieren hebben gemiddeld eene lengte van 2.6 cm.

Op het eerste gezicht doet deze sluipwesp denken aan den bekenden *Trogus lutorius*, waarmede zij niet slechts in gestalte maar ook in kleur en teekening groote overeenkomst vertoont. Bij nadere beschouwing ziet men evenwel, dat beide species gemakkelijk te onderscheiden zijn: bij *fusorius* is het schildje plat, terwijl dit bij *Trogus* pyramidevormig is; verder is een goed onderscheidingskenmerk het diepe groefje tusschen achterschildje en metanotum bij *Trogus*; beide kenmerken der *Joppini*, tot welke groep het genus behoort.

Eer is verwisseling mogelijk van het mannetje van *fusorius* met dat van *Amblyteles palliatorius*. Een van de kenmerken van de *Amblyteles*-mannetjes is namelijk de aanwezigheid van eene lengteplooi op het 2de en 3de achterlijfssterniet, terwijl het regel is, dat de mannetjes van het genus *Ichneumon* ook nog op het 4de sterniet eene plooi vertoonen. Nu komt het vaak voor, dat bij de mannetjes van *Ichneumon fusorius* van de plooi op het 4de sterniet slechts sporen aanwezig zijn, dat die soms zelfs geheel ontbreekt, terwijl bovendien nog bij sommige exemplaren aan de achterlijfspits de genitaalkleppen duidelijk te voorschijn komen, evenals dit bij vele *Amblyteles*-

mannelijks kan worden waargenomen. Bij determinatie van zulke exemplaren met SCHMIEDEKNECHT'S »Opuscula« kan men licht op een dwaalspoor geraken.

Maar niet slechts kunnen de genera met elkander worden verward, ook de in de tabellen voorkomende kenmerken der beide species komen vrij wel overeen, zoodat ook hier verwisseling mogelijk is. Heeft men evenwel van beide ook de wijfjes voor zich, dan kan er omtrent de identiteit der soorten geen twijfel meer bestaan. Het wijfje van *jusorius* is namelijk eene typische vertegenwoordigster van het genus *Ichneumon* en onmiddellijk te herkennen aan het spits eindigend achterlijf: een kenmerk der *Ichneumonides oxyropygi*, waartoe het genus behoort, terwijl het abdomen bij de *Amblyteles*-wijfjes, welke zonder uitzondering tot de *Ichneumonides amblyropygi* behooren, aan het achtereinde stomp is.

Bij *jusorius* is de area superomedia van den metathorax meer lang dan breed en is de area petiolaris lang en smal, vertoonen de wijfjes na den dood sterk ineengerolde sprieten en zijn bij deze de achtercoxae aan de onderzijde kaal. Dit laatste kenmerk onderscheidt ze van de naverwante *Ichneumon pisorius* en *coqueberti*, welke wijfjes aan de onderzijde der achtercoxae een borsteltje dragen.

Bij beide seksen van *jusorius* zijn kop en thorax zwart met vele gele teekeningen. Bij den stamvorm is het achterlijf, met uitzondering van den wortel, roodachtig geel, terwijl bij de variëteit *mediopulva* BERTHOUMIER slechts de middelsegmenten licht gekleurd zijn.

Ichneumon jusorius leeft parasietisch in *Smeriuthus ocellata*, *Sm. populi*, *Hyloicus pinastri*, *Sphinx ligustri*; verder in *Mamestra pisi*, *Pterostoma palpina* en *Agrotis pronuba*; alle min of meer schadelijke vlindersoorten.

Uit het in den aanvang medegedeelde zou men de veronderstelling kunnen afleiden, dat niet ver van de plek, waar

Ichneumon jusorius in zeer grooten getale werd waargenomen, eene naar evenredigheid sterke vermeerdering van een der bovengenoemde schadelijke vlindersoorten moet hebben plaats gehad. Daar evenwel van schade, door rupsen teweeggebracht, op den Buunderkamp niets was te bespeuren, zal het massale optreden van deze sluipwesp wel toegeschreven moeten worden aan een algemeenen trek van de mannetjes uit de geheele streek naar genoemde plek, afgaande op den honingdauw der bladluizen.

Den Haag.

C. A. L. SMITS VAN BURGST.

BOEKBESPREKING.

F. Plateau. Verzameling van aantekeningen omtrent Mimetismus, M. S.

't Schijnt mij nuttig, om een enkel woord ter bespreking van deze Verzameling neer te schrijven. De sehrijver, beter nog de verzamelaar, heeft gedurende zijn langjarige studiën omtrent de biologie der Insecten, steeds aangeteekend, wanneer hij iets beschreven vond, dat betrekking had op nabootsing of mimetismus, veelal mimicry genoemd. Hij vormde daarvan voor zich zelf een legger, waarin hij volgens een vast systeem zijn aantekeningen onderbracht. Het geheel verdeelde hij in 24 afdeelingen, te weten:

Généralités, Introduction, termes.

Mimétisme vrai. Cas européens.

» » Cas exotiques.

Imitation de feuillage vert.

» » feuilles mortes.